

Az artikulációs tempó és az átlagos alaphang szerepe a beszélő életkorának megbecslésében

Gocsál Ákos

Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Zeneművészeti Intézet,
MTA Nyelvtudományi Intézet Fonetikai Osztály
gocsal@gmail.com

A tervezett előadás a szerző 1998-ban közölt kísérletének kibővített, újragondolt változata. A probléma ismételt felvetését az igazolja, hogy az azóta eltelt időszakban jelentősen gyarapodott a szakirodalom, illetve a hazai kutatói gyakorlatban is megjelentek és elterjedtek a korszerűbb, matematikai statisztikai számításokat alkalmazó kutatási módszerek. Az új mérésektől pontosabb, statisztikailag megalapozottabb eredményeket várunk.

A kísérletekben beszélőként 18-65 év közötti felnőtt személyek vesznek részt, kísérleti személyként pedig egyetemi hallgatók. Az életkorbecslés 20-30 másodperc hosszúságú, semleges érzelmi állapotban elmondott, hosszabb spontánbeszéd-felvételből kiválasztott részletek alapján történik.

Az 1. kísérlet során korrelációs számítással ellenőrizzük, hogy a szakirodalmi adatokhoz hasonlóan a jelen kutatásban alkalmazott beszélők esetében is igaz-e, hogy az idősebb beszélők átlagos alaphangja mélyebb és lassabban is artikulálnak.

A 2. kísérletben nemek szerinti csoportosításban megvizsgáljuk, hogy a megbecsült életkori adatok korrelálnak-e a beszélő kronológiai életkorával. Nem csak a korreláció megállapítása a lényeges, hanem az is, hogy mennyire pontosak a becslések. Léteznek ugyanis külföldi szakirodalmi adatok arra vonatkozóan, hogy bár a becslés és a tényleges életkori adatok között fennállt a korreláció, a kísérleti személyek az idősebb beszélőket valós életkoruknál fiatalabbnak gondolták.

A 3. kísérletben szintén nemek szerinti csoportosításban a regresszióanalízis módszerével megvizsgáljuk, hogy az artikulációs tempó és az átlagos f_0 – mint független változók – mennyiben magyarázzák a becslés életkori adatokat, mint függő függő változót. Természetesen nem számítunk arra, hogy a kapott regressziós modell 100%-os vagy azt közelítő mértékű magyarázatot adjon, hiszen sok más akusztikai paraméter is szerepet kaphat az életkorbecslés során. Kiderülhet azonban, hogy az életkorbecslés során a kettő közül melyik paraméterre támaszkodnak inkább a kísérleti személyek, illetve nemi különbségek is kimutathatók lesznek.